

PM: Snabbanalys av Landskronas kommunala tvätteri

1 BAKGRUND

Den 29 april offentliggjorde representanter från Landskrona kommun och Arbetsförmedlingen planer på att starta ett tvätteri i form av ett arbetsmarknadsprojekt. Detta kom som en blyxt från klar himmel. Tidigare hade både ansvariga politiker tidigare uttalat sig positivt kring samverkan med näringslivet och skapande av riktiga jobb.¹ Även Arbetsförmedlingen i Skåne har uttalat sig i media om vikten av att öka samarbetet med företag.²

Man valde från kommunledningen att inte ha någon dialog innan. "Det har vi inte med någon." säger KS ordförande Torkild Strandberg.³

Öster Research på uppdrag av Sveriges Tvätteriförbund gjort en snabbanalys av det förslag som nu ligger. Analysen av det beslutsunderlag som tagits fram för projektet visar att det finns många frågetecken och tveksamheter som bör analyseras innan beslut fattas.

2 ANALYS AV PROJEKTFÖRSLAGET

Dialog med näringslivet har visat sig vara en framgångsfaktor när det gäller att minska arbetslösheten. Privata företag är experter på de branscher och yrken som är relevanta för att deltagare i arbetsmarknadsprojekt ska nå självförsörjning. Detta bekräftas inte minst av Arbetsförmedlingens egna rapporter.⁴

Det är därför ytterst förvånande att Landskrona kommun sätter igång med ett projekt av den här storleksordningen. Inom tvätteriprojektet är det tänkt att man ska sysselsätta 50 personer. Totalsiffran för vad kommunen ska sysselsätta inom vad man betecknar som "Enkla jobb" är 1500 personer.

---

¹ När logistikföretaget DSV etablerade sig i Landskrona lät det såhär från kommunstyrelsens ordförande " Jag hoppas att DSV:s etablering blir startskottet för en sund och frisk utveckling i Landskrona, med fler företag och stolta invånare med riktiga jobb – i motsats till bidrag och statsstöd".

² Se exempelvis intervju med AFs marknadsområdeschef i 8 till 5. Tillgänglig via: <http://8till5.se/2015/01/23/afs-marknadsomradeschef-vill-utoka-samarbetet-med-foretagen/>

³ Intervju KS ordförande i HD. Tillgängligt via: <http://www.hd.se/2016-05-12/landskronatvatt-retar-branschen>

⁴ Se bl.a. rapporten "Arbetsförmedlingens arbetsgivarkontakter", Tillgänglig via Arbetsförmedlingens hemsida.

2.1 EKONOMI

För att kunna göra en rimlighetsbedömning av projektekonomi har branschexperter gjort kalkyler över vad det skulle kosta att starta upp och driva ett tvätteri med samma kapacitet som det som nu planeras. Jämförelsen mellan beräkningar i beslutsunderlaget och detta visar att de kostnaderna kan komma att bli betydligt högre än förväntat för Landskrona kommun.

2.1.1 Investeringar

Tabell 1. Kommunens beräkning respektive expertbedömningen av investeringar

	Kommunens beräkning	Expertbedömning
Produktionsutrustning	6 000 000	12 750 000
Vagnar	1 500 000	500 000
Lokalkostnader	5 000 000	20 000 000
Plagg	Ej medräknat	7 480 000
Summa	12 500 000	40 730 000

Investeringarna bedöms vara drygt tre gånger så höga.

Skillnaderna beror på att i beslutsunderlaget ingår inte kostnaden för att införskaffa lokalen utan endast ombyggnadskostnader, man räknar inte heller med inköp av plagg, inköp och implementering av ett ärendehanteringssystem, samt kostnader för projektledning och projektering. Beräkningen är också gjord på vad det kostar att bygga om en lokal om 500 kvm, istället för de 1000 kvm som är experterna bedömer är rimligt.

Man måste också beakta lokalens alternativintäkt. Den kan säljas alternativt användas för annat ändamål.

2.1.2 Driftskostnader

Tabell 2. Kommunens beräkning respektive expertbedömningen av driftskostnader

	Kommunens beräkning	Expertbedömning
WECO	1 300 000	1 275 000
Management och administration (experter inkl. kundservice)	600 000	2 200 000
Distribution	500 000	1 000 000
Underhåll av produktionsutrustning	200 000	400 000
Ersättningsinköp	300 000	1 000 000
Avskrivningar	1 300 000	3 325 000 2 500 000 (textilier)
Inköp av arbetskläder	2 100 000	-
Personalkostnader	Ej medräknat	5 600 000
Summa	6 300 000	17 300 000

Experter bedömer driftskostnaderna för ett tvätteri i den här storleken är nästan tre gånger högre än vad som anges i beslutsunderlaget. Det finns därför en stor risk att projektet blir dyrare än planerat.

Skillnaderna beror på att kommunen inte räknat med personalkostnader och arbetsledar-/handledarkostnader, samt vissa administrativa resurser och ekonomisystem, ärendehantering

m.m. Experternas bedömning av personalkostnaderna bygger på att det behövs 16 heltidsanställda med kollektivavtal.

Kommunen siktar på att få upp antalet sysselsatta i tvätteriet till uppemot 50 personer. Kollektivavtalsenlig lön för dessa skulle kosta kommunen 17,5 MSEK om året, vilket skulle driva upp de totala driftskostnaderna till 29,2 MSEK per år enligt branschexperternas beräkningar. Som referens bör nämnas att kommunen själva räknar med att upphandla tvätteritjänsten skulle kosta 6 MSEK per år.

Landskronas kommunala tvätterier kostar således mellan ca 17,3 MSEK till 29,3 MSEK beroende på hur många man anställer. En upphandling som kostar 6 MSEK hade sparat tiotals skattemiljoner.

Enligt en chefstjänsteman i Landskrona kommun som Öster Research varit i kontakt med finns det ännu inga beräkningar för vad personalen kommer att kosta, utan det kommer man att räkna på vid senare tillfälle. Förklaringen ligger i att man hoppas på att de statliga anställningsstöden från Arbetsförmedlingen, som ger arbetsgivaren rätt till ekonomisk ersättning beroende på individens situation och förutsättningar, ska vara så höga att det tillsammans med minskade utgifter för försörjningsstöd gör arbetskraften blir "gratis". Det är dock anmärkningsvärt att det saknas en ordentlig analys och beräkningar av detta i beslutsunderlaget när det handlar om så stora summor.

2.2 RISKER MED LÅG AUTOMATIONSGRAD

Grundtanken med arbetsmarknadsprojekt är att de ska hjälpa människor till att kunna försörja sig själva utan att vara beroende av bidrag. Om man vill förbereda projektdeltagarna för ett arbete på ett riktigt tvätterier eller inom en liknande industri är det feltänkt att starta ett tvätterier med låg automatiseringsgrad.

Moderna tvätterier, med T-märkning från Tvätteriförbundet, är högeffektiva industrier i en hårt konkurrensutsatt marknad. Branschen satsar mycket på innovation och ny teknik för att effektivisera processer, samt för att förbättra arbetsmiljön. På så sätt har man lyckats minimera de tunga lyft och monotona moment som kan vara skadliga för medarbetarna.

Ett lågautomatiserat tvätterier, där man maximerat antalet projektdeltagare istället för att fokusera på att skapa en modern och effektiv verksamhet, är inte en bra spegling av eller förberedelse inför en framtida anställning på ett modernt tvätterier. Att starta ett tvätterier där man uttalat använder sig av låg grad av automatisering, går dessutom tvärtemot det uttalade målet i branschen har att förbättra arbetsmiljön.

I beslutsunderlaget står det också att man hoppas på att sälja verksamheten efter projektet avslutas. Risken finns dock att man efter fyra år står med ett omodernt lågautomatiserat tvätterier som ingen vill köpa. Det kommer inte heller finnas några avtal att överlåta då kommunen inte kan ha avtal med sig själv.

3 MILJÖ

I ett särskilt yttrande i kommunstyrelsen framhåller kommunledningen "miljönyttan med att tvätta lokalt är tydlig".⁵ Vad man grundar detta på är oklart då inga sådana analyser gjorts i det beslutsunderlag som tagit fram. Den professionella tvätterindustri är proffs på miljö. Alla auktoriserade tvätterier med T-märkning fyller årligen i fyller uppgifter om miljöarbetet, även när det gäller transporter till och från kunderna.

Landskrona kommun är också etableringsort för framgångsrika logistikföretag och bör därför ha förståelse för att transporter måste ses i ett större sammanhang. De flesta uppskattar nog handel och tror inte på självhushållning. Om man godtyckligt använder självhushållning som miljöargument, utan ordentliga analyser, så riskerar man att hamna i en situation där kommunen försöker sig på alla möjliga verksamheter bara för att undvika att belasta våra vägar med transporter.

4 KONTAKT

Denna promemoria är framtagen av Öster Research på uppdrag av Sveriges Tvätteriförbund. För frågor kontakta författaren.

Stefan Öster

Telefon: 0708-68 95 66

Epost: stefan@osterresearch.com

Hemsida: www.osterresearch.com

---

⁵ KS §141 Protokoll 2016-05-12 Särskilt yttrande från Liberalerna, Moderaterna och Miljöpartiet.